

Kościół św. Wawrzyńca

Wybudowanie kościoła katolickiego pod wezwaniem św. Wawrzyńca należy datować przed 1290 r., kiedy to odnotowany został pierwszy znany proboszcz strzelecki Mikołaj, również notariusz księcia Bolesława I opolskiego. Kościół i proboszcz administracyjnie podlegali archidiecezji w Opolu. Świątynia znajdowała się w obrębie murów miejskich. W I połowie XV w. odnotowujemy fundacje ołtarzy w tym kościele i pojawienie się funkcji ołtarzysty (opiekuna danego ołtarza). Ówczesnie na plebanii urzędowali: proboszcz i jeden wikary.

Choć parafia posiadała ziemię, proboszcz żadnego ekonoma nie zatrudniał. W roku 1697 kościół otrzymał nowy, główny ołtarz. Wykonawcą rzeźb był stolarz Walek z Tworoga. Kiedy proboszczem został Ernest Joachim von Strachwitz, to przeprowadzono renowację kościoła parafialnego (1731 - 32), a w 1736 r. zakupiono nowe organy, rozbudowano plebanię. W listopadzie 1754 r. podczas pożaru centrum miasta, częściowo ucierpiał również kościół. Proboszcz Franciszek Jerzy von Strachwitz całkowicie go odrestaurował.

W XVII i XVIII w. kazania w kościele parafialnym głoszone były po polsku. Dopiero na polecenie króla Fryderyka II, proboszcz Adam Józef von Larisch (9 marca 1764 r.) zarządził, by w czasie wielkich świąt kościelnych odprawić jedną mszę świętą z kazaniem w języku niemieckim. Z czasem, z inicjatywy proboszcza Larischa, wprowadzono mszę świętą z kazaniem w języku niemieckim także w

zwyczajne niedziele. Wiele zasług wniósł proboszcz Larisch dla strzeleckiego kościoła i dochodów plebanii, poprzez założenie w 1763 r. księgi fundacyjnej. Została ona sporządzona po 7 latach żmudnej pracy, na podstawie różnych notatek jego poprzedników i licznych zeznań parafian. Jednolite urbarium zawierało tytuły własności i zobowiązania dla strzeleckiego kościoła.

Pod koniec XVIII w. zaprzestano grzebania osób bardziej znamienitych (szlachta, kler, patrycjusze) w grobowcach kościelnych. W 1824 r. proboszcz Jan von Larisch odnowił dach wieży kościoła farnego "Św. Wawrzyńca".

W połowie XIX w. mieszkało w Strzelcach 6.000 katolików. Od czerwca 1856 r., kiedy proboszczem jest ksiądz Augustyn Bertzik zostają wprowadzone w kościele nabożeństwa majowe. W roku 1863 na parafii do posługi religijnej - oprócz proboszcza - służy 2 kapłanów.

Największe zasługi dla strzeleckiej parafii wniósł proboszcz Maksymilian Ganczarski. Na początku XX w. najważniejszym zadaniem w życiu katolików było wybudowanie nowego kościoła farnego. Kierownictwo budowy nowej świątyni powierzono Jerzemu Gúldenpfennigowi, pod nadzorem powiatowego inspektora budowlanego, Weihego. Wykonanie prac ziemnych i murarskich poruczono budowniczemu Śliwce z Zabrze.

Stary kościół św. Wawrzyńca był skromną budowlą barokową, z 3 podłużnymi nawami. 19 kwietnia 1904 r. rozpoczęto pierwsze prace budowlane przy nowym kościele. Jesienią 1905 r. nowa budowla była gotowa w stanie surowym. 14 września tegoż roku umocowano gałkę wieży i krzyż, a 25 września proboszcz M. Ganczarski poświęcił krzyż.

W gałce wieży umieszczono puszkę miedzianą, gdzie znajdowały się m.in. dokument o budowie kościoła i plebanii. Uroczystym dniem dla strzeleckich parafian był dzień 3 czerwca 1907 r., kiedy to kardynał J.Kopp poświęcił nowy kościół.

Świątynia jest w stylu neobarokowym. Natomiast ołtarz główny jest w stylu barokowym i został wykonany w 1712 r. przez Jana Kóniga z Wrocławia. W ołtarzu znajdują się rzeźby świętych: Jerzego, Floriana, Michała Archanioła i 2 nieznanymi niewiast. W centrum mieści się obraz Matki Boskiej Śnieżnej z Dzieciątkiem w ozdobnej ramie.

Ponadto w kościele p.w. św. Wawrzyńca usytuowane są ołtarze boczne, także w stylu barokowym. Lewy ołtarz boczny posiada rzeźby św. Wawrzyńca i nieznanego świętego, a u szczytu - Chrystusa Salvatora.

Prawy ołtarz boczny z 4 kolumnami ma rzeźby 2 aniołów, a u szczytu Chrystusa błogosławiącego. W prawym ołtarzu mieści się także obraz św. Antoniego z Dzieciątkiem (XVII w.), malowany na desce; w lewym - obraz św. Michała Archanioła (XVIII w.).

Ambona zbudowana w stylu późnobarokowym pochodzi z I połowy XVIII w. Umiejscowiona jest w lewej części kościoła, obok lewego bocznego ołtarza. W 1907 r., z chwilą oddania do użytku nowo wybudowanego kościoła, ambona została odnowiona i częściowo przebudowana. Jej baldachim jest w kształcie latarni, z rzeźbą Matki Bożej Wniebowziętej w asyście czterech ewangelików.

Podczas I wojny światowej w 1915 r. armia niemiecka skonfiskowała 4 dzwony. Rozbito je na samych wieżach. Podobny los spotkał piszczałki organowe, wykonane z metalu. 3 grudnia 1922 roku wciągnięto nowe dzwony na wieżę kościoła, wykonane przez firmę Geitner z Wrocławia. W dniu 6 i 7 grudnia tegoż roku proboszcz Maksymilian Ganczarski poświęcił dzwony, nadając im imiona: Jan, Maria i Barbara.

W marcu 1926 r. proboszczem w parafii został ks. Karol Lange. Z jego inicjatywy w strzeleckiej

świątyni powstają nowe ołtarze boczne. Dotychczasowe organy zostały uzupełnione dodatkowymi piszczałkami. W trakcie II wojny światowej proboszcz nadzorował restaurację malowania wnętrza świątyni.

Po II wojnie światowej, kiedy proboszczem jest ks. Faustyn Zbaniuszek, w październiku 1946 r. w czasie pielgrzymki parafian do Częstochowy, zostaje zakupiony obraz Matki Bożej Częstochowskiej i umieszczony jako wotum na bocznym ołtarzu, obok ambony.

Nowy kościół św. Wawrzyńca jest wykonany z cegieł, od zewnątrz otynkowany. Długość kościoła wynosi 58 m, szerokość środkowej nawy - 12,8 m, wysokość - 14 m. Sklepienie jest beczkowe, łączy się w skrzyżowaniu w efektywną kopułę. Wieża sięga 62 m wysokości, ukoronowana jakby czepek barokowym. Po bokach prowadzą schody w kierunku organów. Obok chóru znajdują się 2-piętrowe przybudówki. Nad portalem głównym znajduje się relikwia dobrego pasterza, wykonana ze stiuku; po bokach znajdują się figury Apostołów. Spoglądając do góry można zobaczyć 7 wielkich obrazów sufitowych, których motywy wybrał ówczesny proboszcz - M. Ganczarski. Przedstawiają: Zwiastowanie, Narodziny Chrystusa, nauczanie Jezusa w świątyni, uzdrawianie chorych, Chrystus jako przyjaciel dzieci, Ostatnia Wieczerza (w chórze) oraz Wniebowstąpienie Chrystusa (na skrzyżowaniu naw). Artysta malarz Klink z Babic koło Głubczyc, wykonał powyższe obrazy w duchu barokowym. Na witrażach w oknach chóru są widoczne postaci: św. Jana Nepomucena, św. Jerzego. W oknach nawy krzyżowej znajduje się obraz Niepokalanej i św. Klary.

Najcenniejsze przedmioty przejęto ze starego kościoła. Ambona została odnowiona przez artystę stolarza Janotę oraz artystę malarza - Kurdę.

W węższym górnym piętrze głównego ołtarza usytuowany jest nowszy obraz patrona kościoła, św. Wawrzyńca. W górnym piętrze ołtarze boczne posiadają po jednym obrazie Boga Ojca i Anioła Stróża, namalowane przez zakonnicę Amabilis Gūldenpfennig z Aachen (Akwizgran). We wschodnim skrzydle nawy poprzecznej znajduje się ołtarz Serca Jezusowego i ołtarz różańcowy. Górne piętra ozdabiają obrazy św. Boromeusza i św. Józefa. Organy są wykonane przez firmę Schlag i synowie, a stacyjki krzyżowe wyrzeźbił Paweł Thamm z Łądka.

Powyższe wyposażenie kościoła swoim stylem artystycznym harmonizuje z pozostałym wystrojem świątyni. Wspomnieniem o byłej kaplicy św. Barbary ze starego kościoła - obecnej kaplicy św. Jadwigi - jest ołtarz św. Jadwigi.

Bryła świątyni prezentuje się imponująco. Jej smukła wieża, wraz z wieżą ratuszową i wieżą zamkową, są symbolem miasta.